

Przedmiot statystyki. Graficzne przedstawienie danych.

Wykład-25.02.08

Przedmiot statystyki

Statystyka dzieli się na trzy części:

-zbieranie danych;

-opracowanie i kondensacja danych (analiza danych);

-wyciąganie wniosków na podstawie danych (wnioskowanie statystyczne).

Statystyka i gospodarka przestrzenna

Ceny mieszkań używanych we Wrocławiu (ceny proponowane przez sprzedających):

Ceny mieszkań w dzielnicy A (miasta Wrocławia):

65,80,139,180,355,158,240,205,265,305,200,155,209,
310,149,254,188,265,275,200,184,130,260,250,195

Ceny mieszkań w dzielnicy B (miasta Wrocławia):

420,350,275,277,327,223,198,275,350,327,260,306,270,295,270,220,299

Średnia cena w dzielnicy A: 208,8; średnia cena w dzielnicy B: 290,71.

Czy ceny mieszkań w dzielnicy B są wyższe niż w dzielnicy A?

Analiza zależności cech

Powierzchnia (w metrach kwadratowych) mieszkań w dzielnicy B:

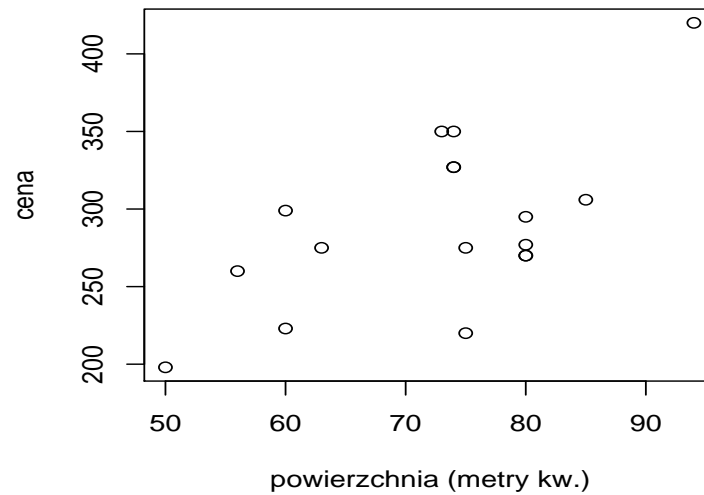
94,73,75,80,74,60,50,63,74,74,56,85,80,80,80,75,60

Dane nt. mieszkań z dzielnicy B można przedstawić jako tzw. „szereg dwucechowy:”

$(94; 420), (73, 35), \dots, (60; 299).$

Wykres rozproszenia

Dane te można przedstawić przy pomocy wykresu rozproszenia:

Rysunek 1: Wykres rozproszenia dla danych: powierzchnia i ceny mieszkań w dzielnicy B

Wykres rozproszenia+prosta MNK

Do „chmury punktów” na wykresie rozproszenia można dopasować prostą w następujący sposób. Oznaczmy dane („szereg dwucechowy”) przez $(x_1, y_1), \dots, (x_n, y_n)$. Chcemy znaleźć prostą $y = b_0 + b_1x$ taką, że

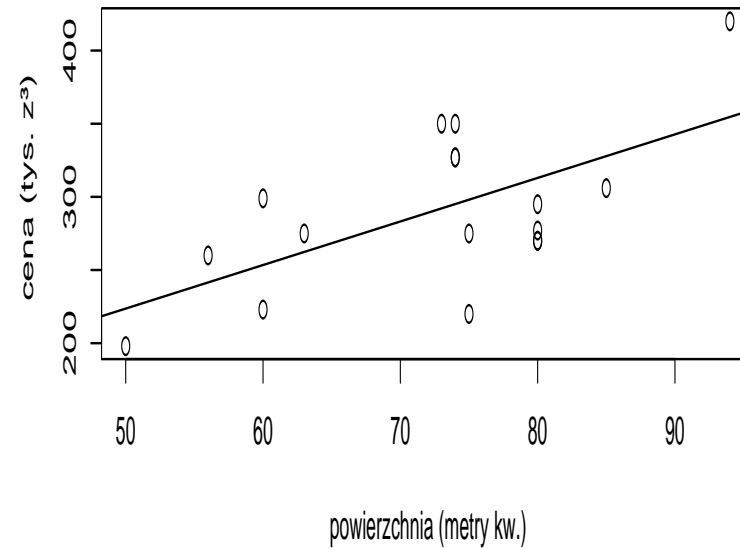
$$S(b_0, b_1) = \sum_{k=1}^n (y_i - b_1x_i - b_0)^2 \text{ suma kwadratów odchyleń}$$

przyjmuje wartość minimalną (jeśli nie wszystkie współrzędne x-owe są równe jednej liczbie, to istnieje dokładnie jedna para liczb, dla których kryterium S przyjmuje wartość minimalną). Otrzymana prosta MNK (od **M**etody **N**ajmniejszych **K**wadratów)- odpowiada minimalnej wartości funkcji $S(b_0, b_1)$; wielkość $y_i - b_1x_i - b_0$ można interpretować jako odchylenie i - tej obserwacji y_i od wartości przewidywanej $b_1x_i + b_0$

Dla danych nt. mieszkań w dzielnicy B prosta ta dana jest równaniem:

$$y = 74,78729 + 2,97698x$$

Wykres rozproszenia+prosta MNK

Rysunek 2: Wykres rozproszenia dla danych: powierzchnia i ceny mieszkań w dzielnicy B+prosta MNK

Problem: czy rozważana zależność liniowa między zmiennymi jest w jakimś sensie istotna statystycznie? adekwatna?

Wstępna analiza danych i wnioskowanie statystyczne

Schemat postępowania:

dla posiadanego zbioru danych wykonujemy wstępną analizę: obliczamy wskaźniki sumaryczne (średnią itd.) oraz sporządzamy odpowiednie wykresy statystyczne;

następnie przeprowadzamy odpowiednie analizy statystyczne (testujemy odpowiednie hipotezy itd.)

Cechy ilościowe i jakościowe

Cena mieszkań w dzielnicy B- przykład cechy ilościowej (mamy tu do czynienia z liczbami odpowiadającymi wartościom mierzonych wielkości);

-cechy jakościowe:

- płeć;
- typ schorzenia;

Histogram i szereg rozdzielczy

Dla zbioru danych liczbowych y_1, y_2, \dots, y_n niech:

$MIN1$ oznacza liczbę mniejszą od najmniejszej z liczb y_1, y_2, \dots, y_n ;

$MAX1$ oznacza liczbę większą lub równą od największej z liczb

y_1, y_2, \dots, y_n ; $MIN1 < MIN$ i $MAX1 \geq MAX$ mogą być

odpowiednimi „zaokrągleniami” wartości, odpowiednio, minimalnej i

maksymalnej naszego zbioru danych. (MIN i MAX oznaczają,

odpowiednio, wartość minimalną i maksymalną dla $\{y_1, y_2, \dots, y_n\}$).

Podzielmy odcinek $(MIN1, MAX1]$ na k przedziałów (zwanych klasami) o równej długości:

$$(x_0, x_1], (x_1, x_2], \dots, (x_{k-1}, x_k], \text{ gdzie } x_0 = MIN1, x_k = MAX1$$

Funkcję przyporządkowującą poszczególnym przedziałom liczbę elementów naszego zbioru danych do nich należących będziemy nazywać szeregiem rozdzielczym.

Ustalenie liczby klas w szeregu rozdzielczym

Istnieje kilka reguł ustalania liczby klas k szeregu rozdzielczego w zależności od liczby obserwacji n . Oto niektóre z nich:

$$k \approx \log_2 n + 1; \quad k \approx \sqrt{n}.$$

Szereg rozdzielczy dla danych: ceny mieszkań w B

Dla danych: „ceny mieszkań w B”:

420, 350, 275, 277, 327, 223, 198, 275, 350, 327, 260, 306, 270, 295, 270, 220, 299

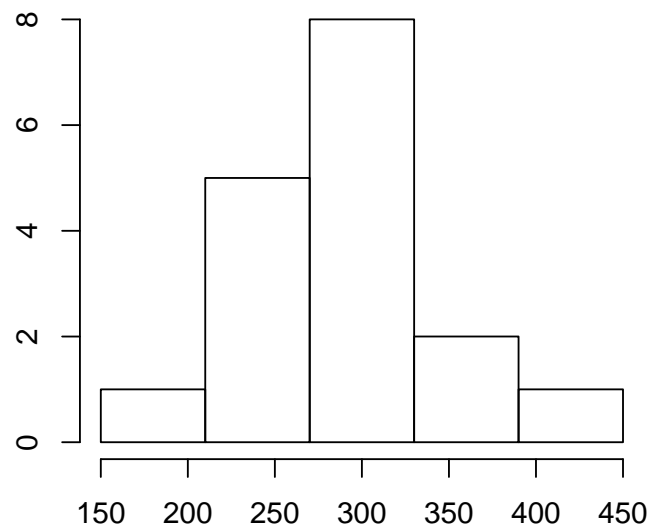
znajdujemy: $MIN = 198$, $MAX = 420$.

Przyjmujemy: $MIN1 = 150$; $MAX1 = 450$ oraz $k = 5$.

Otrzymujemy szereg rozdzielczy, przedstawiony w postaci tabeli:

klasa	(150,210]	(210,270]	(270,330]	(330,390]	(390,450]
liczebność	1	5	8	2	1

Histogram liczebności dla danych „ceny mieszkań w B”

Histogram częstości

Jeśliby histogram liczebności przeskalować w ten sposób, że wysokości słupków odpowiadałyby ilorazom liczebności klas i liczby wszystkich obserwacji n , wtedy otrzymalibyśmy histogram częstości. Wysokości słupków tego histogramu byłyby równe:

$$\frac{1}{17} \approx 0,06; \quad \frac{5}{17} \approx 0,29 \text{ itd.}$$

Histogram probabilistyczny

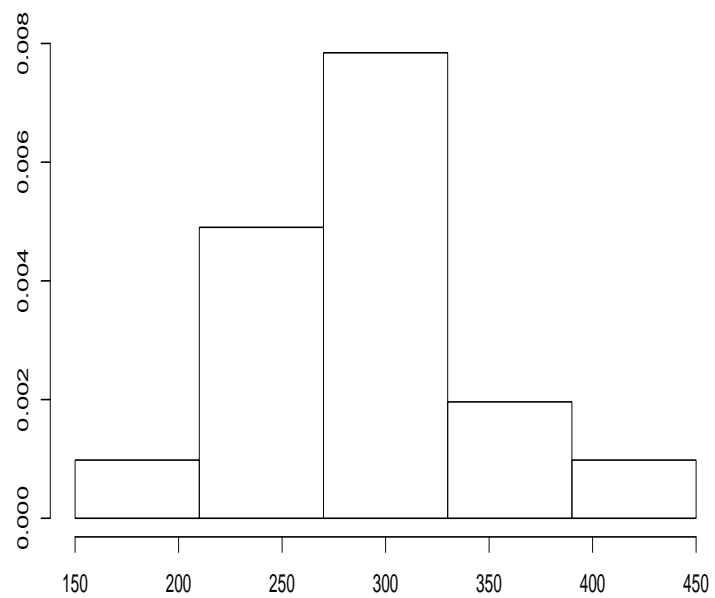
Jeśliby histogram przeskalować tak, aby suma pól wszystkich prostokątów („słupków”) była równa 1, otrzymamy tzw. histogram probabilistyczny (od *probability* (ang.) - prawdopodobieństwo).

Histogram probabilistyczny: oszacowanie rozkładu jedności prawdopodobieństwa dla danej cechy.

Jeśli funkcja h -funkcja, odpowiadająca histogramowi probabilistycznemu, to „prawdopodobieństwo”, że wartość danej cechy X będzie się mieściła w $[a, b]$:

$$P(a < X < b) \approx \int_a^b h(x) dx$$

Histogram probabilistyczny dla „cen mieszkań w B”

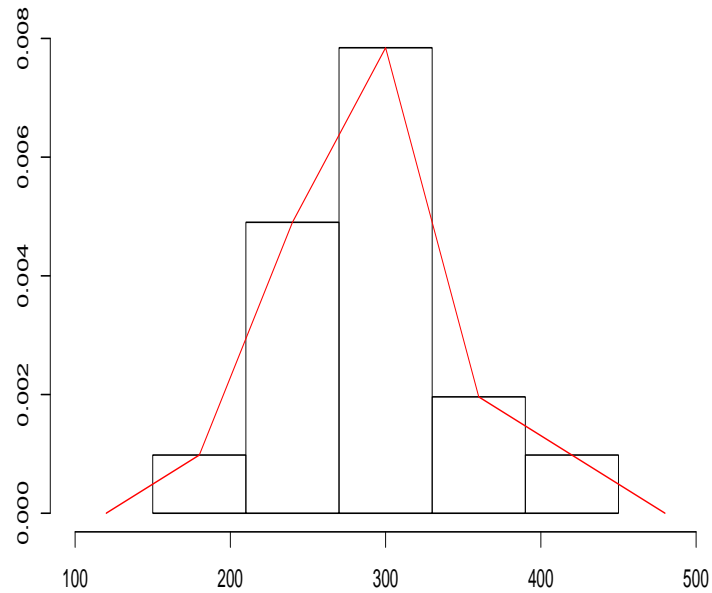

Wielobok częstości

Oznaczmy długość klasy histogramu przez H . Jeżeli połączymy odcinakmi:

- punkt $(MIN1 - H/2, 0)$;
- środki boków słupków histogramu probabilistycznego leżących na przeciw podstaw tych słupków;
- punkt $(MAX1 + H/2, 0)$;

otrzymamy tzw. *probabilistyczny wielobok częstości* (por. Rys. 3)

Rysunek 3: Histogram probabilistyczny+probabilistyczny wielobok częstości dla danych „ceny mieszkań w B”

Literatura

- [1] Bednarski, T. Elementy matematyki w naukach ekonomicznych. Oficyna ekonomiczna. Kraków 2004.
- [2] Komsta, Ł, Wprowadzenie do środowiska R. Strona WWW <http://r.meteo.uni.wroc.pl/doc/contrib/Komsta-Wprowadzenie.pdf>
- [3] Koronacki, J., Mielniczuk, J. Statystyka dla studentów kierunków technicznych i przyrodniczych. WNT. Warszawa 2001.
- [4] Łomnicki, A., Wprowadzenie do statystyki dla przyrodników. PWN. Warszawa 2003.
- [5] Ostasiewicz, S., Rusnak, Z., Siedlecka, U. Statystyka. Elementy teorii i zadania. Wyd. Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, 1999
- [6] The R Project for Statistical Computing. Strona WWW <http://www.r-project.org/>

[7] Verzani, J. simpleR-Using R for Introductory Statistics.
<http://r.meteo.uni.wroc.pl/doc/contrib/Verzani-SimpleR.pdf>